

בש"פ 4582/24 SESAY THEME נ' מדינת ישראל

מנהלי - שוהים בלתי חוקיים/שהייה בישראל

סדר דין פלילי - מעצרים

פלילי - חוק העונשין - עבירות אלימות

פלילי - חוק העונשין - פגיעות בסדרי השלטון והמשפט

בבית המשפט העליון

בש"פ 4582/24

לפני:

כבוד השופט י' כשר

העוררים:

1. SESAY THEME
2. MEERIH MOGUS
3. DAWIT BISLAT
נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז

בלוד (השופטת א' פינק), במ"ת

19.5.2024, 33493-10-23 מיום

תאריך הישיבה:

י"ד בסיון התשפ"ד (20.6.2024)

בשם העוררים:

בשם המשיבה: עו"ד איתי שהם

החלטה

לפני ערר על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז בלוד (השופטת א' פינק), במ"ת 33493-10-23, מיום 19.5.2024, במסגרתה נדחתה בקשת העוררים כי בית המשפט המחוזי יעיין מחדש בהחלטתו מיום 28.2.2024, בגדרה הורה על מעצר העוררים מאחורי סורג ובריא עד תום ההליכים.

רקע הדברים

1. ביום 22.10.2023 הגישה המשיבה כתב אישום נגד שלושת העוררים ונאשם נוסף בשם Hagos Josaf (להלן: הנאשם הנוסף), שהינם נתיני אריתריאה השוהים בישראל. על פי המתואר בכתב האישום, העוררים והנאשם הנוסף היו מעורבים באירוע תקיפה שהתרחש על רקע מהומות בין מתנגדי השלטון באריתריאה (שהעוררים והנאשם הנוסף נמנים עליהם), ותומכי השלטון באריתריאה (בהתאמה, להלן: מתנגדי המשטר ו-תומכי המשטר). בכתב האישום נטען כי ביום 30.9.2023, בשעות הערב, הבחינו קבוצה של מתנגדי המשטר בקורבן העבירה, Tesfagager Dejen (להלן: המנוח), מתהלך עם קבוצה של תומכי משטר באזור בצומת הרחובות דיזינגוף והרצל בעיר נתניה. קבוצת מתנגדי המשטר, ובהם העוררים והנאשם הנוסף, פתחו במרדף אחר המנוח, במהלכו העורר 2 ניסה לחסום את דרכו. בשלב זה המנוח נתפס, הופל למדרכה, כותר והוכה על ידי קבוצת מתנגדי המשטר, בהם גם העוררים והנאשם הנוסף. בשלב מסוים המנוח נדקר בחזהו באמצעות חפץ חד על ידי אחד המשתתפים בתקיפה, ורק לאחר ששוטרים הגיעו למקום הופסקה תקיפתו. המנוח הובהל לבית החולים, ובדרכו לשם הוא מת מפצעיו כתוצאה מדקירתו.

2. בגין מעורבותם באירוע התקיפה הוגש נגד העוררים והנאשם הנוסף, ביום 22.10.2023, כתב אישום המייחס להם ביצוע בצוותא של עבירת חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 329(א)(1) וסעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המדינה בקשה למעצר עד תום ההליכים לפי סעיף 21 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים). בגדר בקשה זו נטען כי קיימות נגד העוררים והנאשם הנוסף ראיות לכאורה; כי מעשיהם מקימים חזקת מסוכנות מכוח סעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק המעצרים; וכי בשל היותם נתיני אריתריאה, קמה נגדם עילת מעצר גם מכוח סעיף 21(א)(1)(א) לחוק המעצרים, נוכח קיומו של יסוד סביר לחשש מפני הימלטותם מן הדין אם ישוחררו.

3. בהחלטתו מיום 17.12.2023 קבע בית המשפט המחוזי (השופטת א' פינק), כי קיימות נגד העוררים והנאשם הנוסף ראיות לכאורה. כמו כן, בית המשפט המחוזי ציין כי ביצוע תקיפה כחלק מהמון זועם, הפועל על רקע אידאולוגי-פוליטי, מעיד על רמה גבוהה של מסוכנות. זאת, אף אם תרומתו של כל משתתף בתקיפה הייתה שולית. נוסף על כך, בית המשפט ציין כי בשל היות העוררים והנאשם הנוסף נתיני אריתריאה הנמצאים בישראל מכוח אשרת שהייה, ישנו חשש להימלטותם מהדין באם ישוחררו ממעצר. יחד עם זאת, בנתון לכך שהמעשים המיוחסים לעוררים ולנאשם הנוסף אינם מעשי אלימות ברף הגבוה, ומשום שהתקיפה בצוותא לא הייתה מתוכננת מראש, הורה בית המשפט על שליחת העוררים והנאשם הנוסף לשירות המבחן לצורך עריכת תסקירי מבחן.

4. בתסקיר המבחן שהוגש בעניינו של העורר 1 צוין כי אף שככל הידוע אין לעורר 1 עבר פלילי, נוכח

הרקע האידיאולוגי-פוליטי של אירוע התקיפה בו היה מעורב, ועמדותיו המורכבות ביחס לדבר, ישנה הערכת סיכון גבוהה למעורבות חוזרת מצדו באירועי אלימות דומים בעתיד. כמו כן, נקבע כי אין ביכולתם של המפקחים שהוצעו בעניינו של העורר 1, שהינם קרובי משפחתו המתגוררים בנתניה, כדי להפחית את רמת המסוכנות הנשקפת ממנו; וצוין כי גם עובדת היות המפקחים מבקשי מקלט בעצמם, נושאת משקל בשאלת התאמתם לשמש כמפקחים. על כן, שירות המבחן ציין כי לא מצא מקום להמליץ על שחרורו ממעצר.

בדומה לתסקיר בעניינו של העורר 1, גם בתסקיר שהוגש בעניינו של העורר 2 צוין כי חרף היעדר מידע בדבר עברו הפלילי, ניתן לקבוע כי קיים סיכון למעורבות חוזרת מצדו באירועי אלימות דומים לאירוע התקיפה בו הואשם, נוכח הרקע האידיאולוגי-פוליטי שעמד בבסיסו. כמו כן, גם המפקחים שהוצעו בעניינו של העורר 2, קרובי משפחתו המתגוררים בפתח תקווה, לא נמצאו על ידי שירות המבחן כמתאימים. צוין כי חרף רצונם ונכונותם לסייע לעורר 2, התרשמותו של שירות המבחן הינה כי הם יתקשו לעמוד בתנאי חלופת המעצר לאורך זמן, וכי: "מעמד המיוחד של המפקחים בדומה ל[עורר 2], כמבקשי מקלט בישראל, הגם שהם שוהים בארץ שנים ארוכות, עלול להעמיד בסיכון את יכולתם לשמש כמפקחים לאורך זמן ועלול ליצור ניגוד עניינים במקרה של הפרת תנאים, נוכח החשש להסתבך עם רשויות המדינה, דבר שעלול להעלות את הסיכון להפרת תנאים". לפיכך, גם בעניינו של העורר 2 לא ניתנה המלצת שירות המבחן לשחרור ממעצר.

גם בנוגע לעורר 3 לא ניתנה המלצת שירות המבחן לשחרור ממעצר. בתסקיר שהוגש בעניינו צוין כי העורר הציע כמפקחים את קרובי משפחתו המתגוררים בפתח תקווה, לגביהם ציין שירות המבחן כי חרף רצונם הכן לסייע לעורר 3, לא ניתן לראות בהם כמערך פיקוח שיש בו כדי לצמצם את הסיכון הנשקף מהעורר 3 במידה מספקת. זאת, הן בשל היעדר היכרותם של המפקחים המוצעים עם החלקים ה-"בעייתיים" יותר בהתנהגותו ובחירותיו של העורר 3; הן משום ששירות המבחן התרשם כי יקשה עליהם לקיים את תנאי חלופת המעצר לאורך זמן; והן בשל היותם מבקשי מקלט בעצמם.

יצוין כי גם בעניינו של הנאשם הנוסף הוגש תסקיר שירות מבחן, אך משעה שהוא לא נמנה עם העוררים בדן, אין מקום להרחיב על האמור בתסקיר הנ"ל, פרט לכך שגם במסגרתו לא המליץ שירות המבחן על שחרור ממעצר.

5. ביום 28.2.2024, לאחר קיום דיון במהלכו חקר בית המשפט את המפקחים המוצעים, ניתנה החלטת בית המשפט המחוזי (השופטת א' פינק), במסגרתה נקבע כי אין מנוס ממעצר העוררים והנאשם הנוסף, מאחורי סורג וברית, עד תום ההליכים. בית המשפט ציין כי שירות המבחן לא המליץ על שחרור לחלופת מעצר ביחס לאף אחד מהעוררים, וגם לא ביחס לנאשם הנוסף. בתוך כך, בהינתן רמת המסוכנות הגבוהה הנשקפת מהמעשים המיוחסים להם בכתב האישום, והחשש להימלטות

מהליכי משפט המתקיים ביתר שאת בנתון למעמדם בישראל, יש מקום להורות על מעצרו עד לתום ההליכים מאחורי סורג ובריח. בית המשפט התייחס, למעלה מן הצורך, להשגות העוררים והנאשם הנוסף על התסקירים שנערכו בעניינם, וציין כי אף אם היה מקבל את טענותיהם בעניין זה לא היה בכך כדי להועיל להם, שכן עובדות כתב האישום מעידות על רמת מסוכנות גבוהה. נוסף על האמור, בית המשפט ציין כי יש מקום להתחשב גם בקושי, אליו התייחס שירות המבחן, בהסתמכות על מפקחים שהינם בעצמם מבקשי מקלט בישראל.

6. על החלטות בית המשפט המחוזי מיום 17.12.2023 ומיום 28.2.2024 הגישו העוררים והנאשם הנוסף ערר לבית משפט זה. במסגרת הערר כפר הנאשם הנוסף בקביעת בית המשפט המחוזי בדבר קיומן של ראיות לכאורה בעניינו. כמו כן, העוררים והנאשם הנוסף טענו כי יש לבחון את המסוכנות הנשקפת מהם בהתייחס לתרומתם הפרטנית בגדר אירוע התקיפה, וכי הקביעה כי קיים לגביהם חשש מוגבר להמלטות מהליכי משפט, מעוגנת אך ורק בהיותם נתיני אריתריאה, והיא אינה מבוססת. לבסוף, נטען כי בתסקירים שנערכו בעניינם נפלו פגמים שונים, אשר העיקרי בהם הוא קביעת שירות המבחן כי קיים ניגוד עניינים המונע מקרוביהם מלשמש כמפקחים, בהיותם נתיני אריתריאה בעצמם.

7. ביום 10.4.2024 ניתנה החלטתו של חברי, השופט ע' גרוסקופף, בערר שהגישו העוררים והנאשם הנוסף (בש"פ Hagos Josaf 2685/24 נ' מדינת ישראל (10.4.2024) (להלן: החלטת השופט גרוסקופף)). בהחלטתו, קבע השופט גרוסקופף כי קיימת חולשה ראיתית ביחס למעורבותו של הנאשם הנוסף בתקיפת המנוח, וכי בהתאם לכך יש הצדקה לבחינה מחודשת של ההחלטה על מעצר עד תום ההליכים בעניינו, מאחורי סורג ובריח.

אשר לעוררים, השופט גרוסקופף קבע כי אמנם לא די בעצם העובדה כי העוררים אינם תושבי קבע על מנת לקבוע כי קיים חשש להימלטותם מהדין, אך כי למעמדם בארץ עשוי להיות השלכה מסוימת על עילה זו; והוסיף כי ממילא קיימת עילה למעצרו עד תום ההליכים נוכח המסוכנות הנשקפת מהמעשים המיוחסים להם בכתב האישום. יחד עם זאת, השופט גרוסקופף הטעים כי בהינתן שמסוכנותם העיקרית של העוררים, שאינם בעלי עבר פלילי, נוגעת לסכסוך בין תומכי המשטר באריתריאה למתנגדיו, לא ניתן לשלול את קיומה של חלופת מעצר הולמת שתפחית חשש זה, וציין כי:

"...בענייננו קבע בית המשפט קמא כי אין די בהיעדר העבר הפלילי של העוררים, ובעובדה כי הם מנהלים חיים נורמטיביים, כדי להצדיק סטייה מהכלל בדבר מעצר עד תום ההליכים בעבירות מהסוג בו הם מואשמים. זאת בפרט נוכח המסוכנות העולה מהעובדות המתוארות בכתב האישום. עוד צוין כי שירות המבחן, לצד הערכה של מסוכנות "גבוהה" או "בלתי-מבוטלת" ביחס לעוררים, קבע שישנם קשיים עם המפקחים שהציעו העוררים (העוררים 1-2 [הנאשם הנוסף והעורר 1 בדן - י' כ'] הציעו חלופת מעצר בנתינה והעוררים 3-4 [העוררים 2-3 בדן - י' כ'] בפתח תקווה). עם זאת, בא-כוח

העוררים הודיע כי ביכולתם של העוררים להציג חלופות מעצר מרוחקות אחרות. מסוכנותם העיקרית של העוררים - שאינם בעלי עבר פלילי, לא כל שכן בעבירות אלימות - נוגעת לסכסוך בין תומכי ומתנגדי המשטר. לפיכך, חלופת מעצר ראווה תדרוש כי העוררים יורחקו מאזורים בהם קיים פוטנציאל משמעותי להתנגשות בין קבוצות אלה. בנסיבות העניין, וחרף חומרת המעשים המתוארים בכתב האישום, לא ניתן לשלול את קיומה של חלופת מעצר הולמת, העומדת בתנאי זה... (שם, בפסקה 12).

על רקע זה, ביחס לעוררים קבע השופט גרוסקופף כי:

"אשר לעוררים 2-4: לא מצאתי מקום להתערב בהחלטה בעניין מעצרו עד תום ההליכים. יחד עם זאת, שירות המבחן מתבקש להכין עד ליום 5.5.2024 תסקירים משלימים ביחס לחלופות מעצר חדשות אותן הם יציעו. במסגרת התסקירים המשלימים (לרבות התסקיר בעניין העורר 1 [הנאשם הנוסף - י' כ']) מתבקש שירות המבחן להתייחס, ככל שקיים ברשותו מידע מתאים, לאפשרות להרחיק את העוררים מאזורים בהם קיים סיכון מוגבר להיתקלויות בין תומכי ומתנגדי המשטר האריתראי" (שם, בפסקה 13).

8. ביום 2.5.2023 הגיש שירות המבחן תסקיר משלים בעניינו של העורר 1. בתסקיר זה צוין כי העורר 1 הציע חלופת מעצר בדירה שכורה באשדוד בה מתגורר חברו יחד עם שותף נוסף המכיר גם הוא את העורר 1. שירות המבחן ציין כי לאחר שנפגש עם המפקחים המוצעים, התרשם כי מדובר באנשים המודעים למצבם, יכולותיהם והמצופה מהם מתוקף היותם מפקחים, וכן מכירים באופן מסוים וכללי את התנהלותו של העורר 1 והמעורבים בחייו. עוד הוסיף שירות המבחן כי המפקחים המוצעים העידו כי הם מתנגדים למעשי אלימות מהסוג בו הואשם העורר 1, כי הם הופתעו לשמוע על מעורבותו של העורר 1 באירועים מסוג זה, וכי הם עצמם אינם נוטים להשתתף באופן פעיל בהפגנות ומחאות בתוך הקהילה. לצד זאת, שירות המבחן ציין שגם מפקחים אלו הינם מבקשי מקלט השוהים בארץ מתוקף אשרה זמנית.

על רקע זה, בסיכום הדברים, ציין שירות המבחן בעניינו של העורר 1, כי:

"נוכח האמור, אנו מתלבטים. מחד מדובר באדם ללא הרשעות קודמות בפליליים, למיטב ידיעתנו, ובחלופה ומפקחים מהם התרשמנו כאנשים אחראיים, שלהערכתנו, יוכלו לקיים מערך פיקוח מאורגן ויציב. מאידך, לאור מאפייני האישיותיים של [העורר 1], עמדותיו המצמצמות התנהלותו הבעייתית והערכת הסיכון במצבו כגבוה, כמו כן סטטוס המפקחים שהוצעו בפנינו, והבעייתיות הרגשית והטכנית, כתוצאה מכך - כפי שתארנו לעיל - אנו מתקשים לבוא בהמלצה על שחרורו של [העורר 1] מבית

מעצר".

בתסקיר המשלים שהוגש בעניינו של העורר 2, ביום 30.4.2024, ציין שירות המבחן כי חלופת המעצר החדשה שהוצעה על ידו הינה בבית בן דודו בבאר שבע, שם מתגורר בן דודו עם אשתו, חמישה ילדים ואחיו הרווק. שירות המבחן ציין כי במהלך המפגש עמם, המפקחים המוצעים הביעו הפתעה ממעצרו של העורר 2 שכן מהיכרותם עמו מדובר באדם שקט שאינו עצבני או אלים. המפקחים המוצעים ציינו כי אין להם עמדה לגבי הסכסוך בין תומכי המשטר ומתנגדיו וכי הם לא לוקחים חלק בהפגנות מסוג זה, ואף לא היו מודעים למעורבותו של העורר 2 בהן. על רקע זה, שירות המבחן ציין כי המפקחים המוצעים אינם מכירים את החלקים הבעייתיים יותר בהתנהגותו ובבחירותיו של העורר 2, וכי הדבר מעלה סימני שאלה באשר ליכולתם לזהות חלקים בעלי פוטנציאל סיכון בהתנהלותו. עוד ציין שירות המבחן כי גם המפקחים המוצעים בעניינו של העורר 2 הינם מבקשי מקלט השוהים בארץ מתוקף אשרה זמנית, על המורכבות הנגזרת מכך. בתוך כך, שירות המבחן ציין כי הוא מתקשה לבוא בהמלצה על שחרור העורר 2 מבית המעצר.

בתסקיר המשלים שהוגש בעניינו של העורר 3, ביום 1.5.2024, ציין שירות המבחן כי חלופת המעצר החדשה שהוצעה בעניינו של העורר 3 הינה בבית חברו בירושלים, שם הוא מתגורר עם אשתו וילדיהם. שירות המבחן ציין כי התרשם מרצונם הכן של המפקחים המוצעים החדשים לסייע לעורר 3, וכן כי מדובר בחלופת מעצר המרוחקת ממוקדי סכסוך בין תומכי המשטר ומתנגדיו. עם זאת, שירות המבחן הוסיף כי להתרשמותו, המפקחים החדשים המוצעים אינם מכירים באופן מספק את החלקים הבעייתיים יותר בהתנהגותו ובבחירותיו של העורר 3, וכי בדבר יש כדי להעלות ספק באשר ליכולתם לזהות חלקים בעלי סיכון בהתנהלותו, להציב לו גבולות ולצמצם את הסיכון הנשקף ממנו. כמו כן, גם ביחס למפקחים החדשים שהוצעו ביחס לעורר 3 ציין שירות המבחן כי הינם מבקשי מקלט השוהים בארץ מתוקף אשרה זמנית, עניין אשר לשיטת שירות המבחן יש בו כשלעצמו כדי להקשות על התאמתם לשמש כמפקחים. בתוך כך, ביחס לעורר 3 ציין שירות המבחן כי להתרשמותו הפיקוח החדש שהוצע בעניינו אינו טוב דיו לצמום הסיכון הנשקף ממנו, ועל כן שירות המבחן לא המליץ על שחרורו ממעצר.

9. ביום 19.5.2024, לאחר שחקר את המפקחים החדשים שהוצעו מטעם העוררים, ניתנה החלטת בית המשפט המחוזי (השופטת א' פינק), בגדרה קבע בית המשפט כי אין בחלופת המעצר החדשה שהוצעה כדי לשנות מהחלטתו מיום 28.2.2024. את החלטתו נימק בית המשפט בכך שבשלושת התסקירים המשלימים שהוגשו, לא סבר שירות המבחן כי יש במפקחים החדשים שהוצעו כדי לצמצם את הסיכון הנשקף מהעוררים ואת החשש שימלטו מהליכי משפט. בית המשפט המחוזי התייחס גם לטענת העוררים כי לא ניתן להביא בחשבון את מעמדם של המפקחים במסגרת שקילת התאמתם לשמש כחלופת מעצר, וציין כי אף שהיעדר מעמד אינו יכול לשמש כסיבה בלעדית לשלילת התאמתו

של פלוני לשמש כמפקח, לא ניתן להתעלם מנתון זה משום שהעובדה כי בשל מעמדו בישראל מפקח עשוי לעזוב את הארץ או להיות מגורש ממנה, הינה נתון רלוונטי.

על החלטה זו הוגש הערר שבפניי.

טענות הצדדים

10. לטענת העוררים, החלטת בית המשפט המחוזי מיום 19.5.2024 עומדת בסתירה להחלטת השופט גרוסקופף ולהנחיות שניתנו במסגרתה. לשיטתם, בהחלטתו אם להותיר על כנה את החלטתו על מעצרם של העוררים עד תום ההליכים, לא היה על בית המשפט המחוזי להתבסס על הערכת המסוכנות ביחס לעוררים ולהיות המפקחים המוצעים מבקשי מקלט בישראל. זאת, שכן נתונים אלו היו בידעתו של השופט גרוסקופף טרם שניתנה החלטתו, בה הורה על עריכת תסקיר משלים.

העוררים מוסיפים וטוענים כי העובדה שביחס לכל אחד מהעוררים הוצעה חלופת מעצר במיקום מרוחק ממוקדי סכסוך בין תומכי המשטר באריתריאה ומתנגדיו עולה לכדי שינוי נסיבות המצדיק עיון מחדש בהחלטת בית המשפט המחוזי מיום 28.2.2024, וכי התסקירים המשלימים שהוגשו בעניינם של העוררים מצדיקים את שחרורם לחלופות מעצר. בתוך כך, העוררים הדגישו כי בתסקירים המשלימים שהוגשו בעניינם של העוררים 1-2 ציין שירות המבחן כי הוא "מתלבט" אם להמליץ על שחרורם ממעצר אם לאו.

11. מנגד, המשיבה טענה, בדיון בערר שנערך בפניי ביום 20.6.2024, כי העוררים קוראים אל תוך החלטתו של השופט גרוסקופף את מה שאין בה. לשיטת המשיבה, מהחלטת השופט גרוסקופף לא עולה כי לאחר הגשת התסקירים המשלימים על בית המשפט המחוזי לקבל החלטה חדשה תוך התעלמות מהערכת המסוכנות שניתנה ביחס לעוררים וביחס לנפקות היות המפקחים המוצעים מבקשי מקלט בישראל, אלא לבחון אם יש בהצעת חלופת מעצר אחרת, במיקום מרוחק ממוקדי סכסוך בין תומכי המשטר באריתריאה ומתנגדיו, כדי למתן את המסוכנות הנשקפת מהעוררים ואת החשש שיימלטו מהליכי משפט. לגישת המשיבה, כך פעל בית המשפט המחוזי בהחלטתו מיום 19.5.2024, ואין מקום להתערב בהחלטתו.

דיון והכרעה

12. כפי שכבר נזדמן לי להעיר, עבירות שבבסיסן עומד מניע אידיאולוגי מלמדות על מידת מסוכנות גבוהה במיוחד (ראו: בש"פ 5416/22 מדינת ישראל נ' אלימלך, פסקאות 11-12 והאסמכתאות הרבות

עמוד 7

שם (7.9.2022) (להלן: עניין אלימלך)). האמור נכון הן כאשר בבסיס העבירה עומד מניע לאומי-גזעני, כפי שהיו הדברים בעניין אלימלך ובפסיקה המוזכרת שם; והן כאשר בבסיס העבירה עומד מניע אידיאולוגי-פוליטי, כפי שהוא בעניינו. לפיכך, לגישתי, אף שלא כל העבירות הקיימת לגביהן קיימת חזקת מסוכנות בחוק המעצרים עשויות מעור אחד, כאשר בבסיס ביצוע עבירה כאמור עומד מניע אידיאולוגי, לא מן הנמנע כי ניתן להורות על מעצר הנאשם בביצועה עד לתום ההליכים, אף מבלי לקבל תסקיר שירות מבחן בעניינו (השוו להחלטתי בבש"פ 2282/24 אלשאפעי נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (31.3.2024)).

על כן, אילו עניינם של העוררים היה מובא בפני מלכתחילה, לא מן הנמנע כי החלטתי הייתה שונה מזו של חברי, השופט גרוסקופף. עם זאת, משניתנה החלטתו, אין מקום כי אסטה אני מהחלטה זו בגדרי ההליך דנן (ראו והשוו: בש"פ 6494/23 קדוש נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (1.9.2023); בש"פ 2282/24 אלשאפעי נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (31.3.2024)).

13. כאמור לעיל, לטענת העוררים בהחלטתו הנ"ל הורה השופט גרוסקופף לבית המשפט המחוזי להתעלם מהמסוכנות הנשקפת מהעוררים נוכח המעשים המיוחסים להם בכתב האישום, ומהיות המפקחים שהוצעו בעניינם מבקשי מקלט בישראל. העוררים מטעימים כי מידע זה, ביחס למידת המסוכנות הנשקפת מהם ולסטטוס של המפקחים שהוצעו בעניינם בישראל, עמד בפני השופט גרוסקופף עובר למתן החלטתו הנזכרת לעיל. לכן, לשיטתם של העוררים, את קביעתו של השופט גרוסקופף כי יש לבחון אם ניתן לאתר חלופת מעצר במיקום מרוחק ממוקדי הסכסוך בין תומכי המשטר באריתריאה ומתנגדיו, יש לפרש כמנחה את בית המשפט לבסס את החלטתו המחודשת בעניין מעצרם של העוררים עד תום ההליכים, על משתנה זה בלבד.

14. לשיטתי, צודקת המשיבה כי טענה זו של העוררים מבקשת לקרוא אל תוך החלטתו של השופט גרוסקופף את מה שאין בה, כך שאין לקבלה.

בהחלטתו ציין השופט גרוסקופף כי בשל הרקע והמניע למעשים בהם מואשמים העוררים, ייתכן כי יש בהרחקתם ממוקדי סכסוך בין תומכי המשטר באריתריאה ומתנגדיו כדי להפחית את המסוכנות הנשקפת מהם, והורה לשירות המבחן לבחון אפשרות לקיומה של חלופת מעצר כאמור. בתוך כך, השופט גרוסקופף לא הורה לבית המשפט המחוזי להתעלם מהמסוכנות הנשקפת מהעוררים לנוכח המעשים המיוחסים להם, או מהאמור בתסקירי המבחן הקודמים שהוגשו בעניינם - אלא לבחון אם ניתן להצביע על חלופת מעצר אלטרנטיבית שיש בה כדי למתן את המסוכנות הנשקפת מהעוררים.

על כן, החלטתו של בית המשפט המחוזי נושא ערר זה אינה עומדת בסתירה להחלטתו של השופט גרוסקופף, ולדעתי גם לא נפל בה, לגופו של עניין, פגם המצדיק את התערבותה של ערכאת הערעור.

15. בהחלטתו, סקר בית המשפט קמא את התסקירים המשלימים שהוגשו בעניין העוררים, וציין כי אף שבעניינם של שלושת העוררים הוצע שמעצר הבית יהיה במקום אשר לפי הנטען נמצא הרחק ממוקדי סכסוך בין תומכי המשטר באריתריאה ומתנגדיו, וכן הוצעו מפקחים אשר הביעו רצון כן לסייע לעוררים ונכונות לקיים את מסגרת חלופת המעצר, לא ניתנה המלצת שירות המבחן לשחרור העוררים לחלופת מעצר. זאת, הן בשל העובדה כי כלל המפקחים שהוצעו בעניין העוררים לא הפגינו היכרות מספקת עם הצדדים הבעייתיים יותר בהתנהגותם ובחירותיהם של העוררים, כך שקיים סיכון לכך שלא יצליחו לזהות חלקים בעלי סיכון בהתנהלותם של העוררים, להציב להם גבולות ולצמצמם את הסיכון הנשקף מהם; והן בשל היות כלל המפקחים שהוצעו בעניינם של העוררים מבקשי מקלט בישראל, על המורכבות הכרוכה בכך.

הנה כי כן, משלא נמצא כי יש בחלופות המעצר האלטרנטיביות שהוצעו בעניינם של העוררים כדי להפחית את המסוכנות הנשקפת מהם במידה מספקת לצורך שחרורם לחלופת מעצר, או את הסיכון כי יבקשו להימלט מהליכי משפט, לא נפל כל פגם בהחלטת בית המשפט נושא הערר דנן, אשר הורתה על מעצמם עד לתום ההליכים.

16. הערה אחרונה לפני סיום: בפני בית המשפט המחוזי טענו העוררים כי שירות המבחן לא המליץ על שחרורם לחלופת מעצר, אך משום שהמפקחים שהוצעו בעניינם הינם מבקשי מקלט בעצמם. בערר דנן זנחו העוררים טענה זו, אולם מצאתי לייחד מספר מילים לעניין זה. כפי שציין בית המשפט המחוזי, סטטוס השהייה של פלוני בישראל איננו עובדה חסרת רלוונטיות באשר להתאמתו לשמש כמפקח, והחששות שהובעו בעניין זה על ידי שירות המבחן אינם משוללי יסוד. יחד עם זאת, הקביעה כי פלוני אינו מתאים לשמש כמפקח אינה יכולה להתבסס על סטטוס השהייה שלו בישראל בלבד. כפי שצינתי בעבר, קביעה אחרת עלולה ליצור מצב שבו נאשמים שהינם מבקשי מקלט, לא יוכלו להשתחרר לחלופת מעצר בשל היעדר היכרות עם מי שאינם מבקשי מקלט בעצמם, ובכך, שלא במתכוון, עלולה להיווצר הפליה לרעה של אוכלוסייה זו (בש"פ 5500/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (1.9.2022)).

ואולם, כאמור לעיל, בענייננו, קביעת שירות המבחן כי אין בידו להמליץ על שחרור העוררים ממעצר לא התבססה על היות המפקחים שהוצעו מבקשי מקלט בישראל בלבד; אלא גם, ואולי אף בעיקר, על בסיס היעדר היכרותם עם הצדדים הבעייתיים יותר בהתנהגותם ובבחירותיהם של העוררים, ועל מסוכנותם של העוררים.

17. אשר על כן, מהטעמים שפורטו לעיל, דין הערר להידחות.

ניתנה היום, י' בתמוז התשפ"ד (16.7.2024).

ש ו פ ט
